

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О. І. Гура

«31» жовтня 2023 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

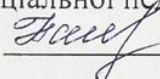
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВРСЬКИЙ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	016 Спеціальна освіта
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	Логопедія
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	016.01 Логопедія
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр зі спеціальної освіти (Логопедія)

Запоріжжя, 2023

Розроблено кафедрою соціальної педагогіки та спеціальної освіти.

Розробник програми Заверико Н. В., завідувач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти, к. пед. наук, професор; Соловйова Т. Г., доцент, к. пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти; Апухтіна В. В., викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти.

Обговорено та рекомендовано до затвердження кафедрою соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Протокол №1 від «30» серпня 2023
Завідувач кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти Заверико Н. В.

Схвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології
Протокол № 1 від «30» серпня 2023

Голова науково-методичної ради факультету

Турбар Т. В.

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань навчальних і виробничих практик спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньої програми 016.01 Логопедія.

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми бакалавра (протокол вченої ради факультету ЗНУ № 7 від 28 лютого 2023 р.) та відповідає стандарту вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти рівня бакалавра та дає можливість обіймати відповідні посади.

Рівень вищої освіти	БАКАЛАВРСЬКИЙ
Спеціальність	016 – Спеціальна освіта
Спеціалізація	016.01 Логопедія
Освітньо-професійна програма	Логопедія
Професійна кваліфікація	Бакалавр зі спеціальної освіти (логопедія)

№ з/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1	Навчальна практика «Ознайомча» (1 курс, 2 семестр)	6	Заклади спеціальної та інклюзивної освіти, Інклюзивно-ресурсні центри, громадські об'єднання, Лабораторія спеціальної освіти та психологічного консультування факультету соціальної педагогіки та психології	Здобувач освіти, практикант	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-8. Здатність працювати в команді. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). СК-11. Здатність

					<p>дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.</p> <p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
2	Навчальна практика «У закладах дошкільної освіти» (2 курс, 4 семестр)	6	Заклади дошкільної освіти комбінованого типу. Спеціальні заклади дошкільної освіти	Вихователь логопедичної групи. Асистент логопеда спеціального закладу дошкільної освіти	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та</p>

				<p>необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК-8. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний</p>
--	--	--	--	---

					<p>корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю, в тому числі, і з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів.</p> <p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.</p> <p>СК8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.</p> <p>СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.</p> <p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК17. Здатність залучати та доцільно використовувати ресурси у наданні корекційної, педагогічної та соціальної допомоги, підтримки сім'ям, дітям, молоді з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК20 Здатність доцільно добирати та застосовувати логопедичні технології для корекції мовленнєвого розвитку осіб з різними нозологіями з урахуванням соціально-педагогічного контексту.</p>
3	Виробнича практика «У закладах інклюзивної освіти» (3 курс, 6 семестр)	6	Спеціальні та інклюзивні класи (групи) закладів загальної середньої та дошкільної освіти	Асистент вчителя-дефектолог а. Асистент вчителя з корекційної освіти. Асистент вихователя закладу дошкільної освіти	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність</p>

				<p>його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК-8. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю, в тому числі, і з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів.</p> <p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.</p> <p>СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.</p> <p>СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.</p>
--	--	--	--	---

					<p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.</p> <p>СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.</p> <p>СК-17. Здатність залучати та доцільно використовувати ресурси у наданні корекційної, педагогічної та соціальної допомоги, підтримки сім'ям, дітям, молоді з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-18. Здатність до формування й розвитку соціокультурного середовища, сприятливого для осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-19. Здатність до проектування індивідуальних траєкторій розвитку, соціальної адаптації та інтеграції осіб з порушеннями мовлення, відповідно до результатів психолого-педагогічної та</p>
--	--	--	--	--	---

4	Виробнича Практика «Логопедична» (4 курс, 8 семестр)	9	Заклади спеціальної та інклюзивної освіти. Навчально-реабілітаційні центри. Логопедичні кабінети в медичних закладах. Логопедичні пункти. Інклюзивно-ресурсні центри. Лабораторія спеціальної освіти та психологічного консультування факультету соціальної педагогіки та психології. Громадські об'єднання	Логопед; асистент вчителя-логопеда	логопедичної діагностики. ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
---	--	---	---	------------------------------------	--

					<p>ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як в усній, так і в писемній формах.</p> <p>ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК-8. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.</p> <p>СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовленнєвого розвитку, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.</p> <p>СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>соціальний супровід дітей з інвалідністю, в тому числі, і з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів.</p> <p>СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.</p> <p>СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.</p> <p>СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.</p> <p>СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p> <p>СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.</p> <p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК-17. Здатність залучати та доцільно використовувати ресурси у наданні корекційної, педагогічної та соціальної допомоги, підтримки сім'ям, дітям, молоді з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-18. Здатність до формування й розвитку соціокультурного середовища, сприятливого для осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>СК-19. Здатність до проектування індивідуальних траєкторій розвитку, соціальної адаптації та інтеграції осіб з порушеннями мовлення, відповідно до результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики</p> <p>СК-20. Здатність доцільно добирати та застосовувати логопедичні технології для корекції мовленнєвого розвитку осіб з різними нозологіями з урахуванням соціально-педагогічного контексту.</p>
--	--	--	--	--	--

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Мета, завдання та зміст практик відповідають компетентностям та програмним результатам навчання, які визначено спеціальністю 016 Спеціальна освіта освітньою програмою Логопедія.

1. Головною метою навчальної практики «Ознайомчої» є формування професійної позиції дефектолога (логопеда), стилю поведінки, світогляду, професійної етики, аналізу та вивченню особливостей роботи дефектолога (логопеда) в спеціальних та інклюзивних закладах освіти.

Завдання практики:

- поповнення теоретичних знань студентів щодо організації навчально-виховної роботи в освітніх закладах для дітей з особливими освітніми потребами;
- ознайомитися зі специфікою роботи дефектолога (логопеда) в освітніх закладах різного типу; отримати педагогічний досвід у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами;
- усвідомити власні професійні інтереси та схильності.

2. Метою навчальної практики «У закладах дошкільної освіти» є

формування та розвиток у студентів професійних умінь і навичок планування та організації цілісного освітнього процесу в логопедичних групах закладів дошкільної освіти.

Завдання практики:

- ознайомлення студентів-практикантів зі специфікою діяльності логопедичних груп закладі дошкільної освіти, умовами й способами організації освітнього процесу в логопедичних групах;
- ознайомлення з функціональними обов'язками вихователя та логопеда логопедичної групи;
- формування практичних навичок та умінь психологічного і логопедичного обстеження дітей з порушеннями мовлення;
- здійснення методично правильного вибору словесного матеріалу, наочних і технічних засобів навчання дошкільників з порушеннями мовлення;
- виготовлення демонстраційного і роздаткового дидактичного матеріалу;
- організація спільної роботи з психологами, вихователями, музичним керівником і іншими співробітниками НВК, а також батьками дітей;
- здійснення перспективного і поточного планування змісту всіх видів логопедичної роботи (перспективний план логопедичної роботи з групою, плани окремих фронтальних й індивідуальних занять) в логопедичних групах різного типу (для дітей із ЗНМ, із ФФНМ, заїкання);
- проведення навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовлення різного генезу.

3. Метою виробничої практики «У закладах інклюзивної освіти» є формування у студентів професійних умінь і навичок планування та організації цілісного освітнього процесу в спеціальних та інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти, інклюзивних групах закладів дошкільної освіти на посадах асистента вчителя та асистента вихователя.

Завдання практики:

- ознайомлення студентів-практикантів зі специфікою діяльності, умовами та способами організації освітнього процесу в спеціальних та інклюзивних класах закладів загальної середньої та дошкільної освіти;
- ознайомлення з функціональними обов'язками асистента вчителя-дефектолога, асистента вчителя з корекційної освіти, асистента вихователя;
- формування навичок діагностичного обстеження пізнавальної та емоційно-вольової сфер дітей з особливими освітніми потребами;
- ознайомлення з документацією, особливостями її ведення, посадовими обов'язками асистента вчителя-дефектолога в умовах інклюзивної освіти, нормативно-правовою базою інклюзивної освіти в Україні;
- ознайомлення з метою, засобами та принципами організації спільної роботи з вчителями, психологами, вихователями, музичним керівником і іншими співробітниками закладу, а також батьками дітей;
- формування комунікативних навичок в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, добір методично відповідного мовного матеріалу, наочних і технічних засобів навчання учнів з особливими освітніми потребами.

4. Метою виробничої практики «Логопедичної» є формування та розвиток у студентів професійних умінь і навичок проведення логопедичної роботи в освітніх та медичних закладах.

Завдання практики:

- ознайомлення студентів-практикантів зі специфікою діяльності асистента логопеда, логопеда в освітніх та медичних закладах, умовами й способами організації освітнього та корекційного процесу, контингентом, комплектуванням;
- ознайомлення з функціональними обов'язками асистента логопеда освітнього

- закладу та логопеда медичного закладу;
- формування практичних навичок та умінь психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушеннями мовлення;
  - формування навички здійснення методично правильного вибору словесного матеріалу, наочних, технічних засобів навчання осіб з порушеннями мовлення;
  - також демонстраційного та роздаткового дидактичного матеріалу;
  - набуття навички реалізовувати спільну роботу з членами мультидисциплінарної команди, а також батьками дітей;
  - сприяння набуттю навички проведення корекційно-розвивальної роботи з особами з порушеннями мовлення різного генезу;
  - аохочувати творчо застосовувати знання, отримані при вивченні психолого-педагогічних та корекційних дисциплін, фахових методик;
  - інноваційні методи й прийоми роботи відповідно до вікових, індивідуальних особливостей осіб з порушеннями мовлення різного генезу.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють: – від університету: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана факультету соціальної педагогіки та психології з навчальної роботи, декан факультету соціальної педагогіки та психології; – від бази практики: керівник практики від бази практики. Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами практик та навчальними планами.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються радами факультетів.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються робочими програмами практик. Підсумки практик підводяться керівником практики від кафедри на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданні кафедри, науково-методичної та вченої ради факультету соціальної педагогіки та психології.